

การเปิดรับข่าวสารหนังสือพิมพ์กับการเรียนรู้และการเข้ามีส่วนร่วม  
ทางการเมืองของนิสิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย



นายนิคม บัณฑิตะ เจริญรักษ์

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาโท สาขาการศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต  
ภาควิชาการหนังสือพิมพ์

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

พ.ศ. 2536

ISBN 974-583-362-2

ลิขสิทธิ์ของบัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

019481

117887690

EXPOSURE TO NEWSPAPER CONTENTS, POLITICAL LEARNING AND  
PARTICIPATION AMONG CHULALONGKORN UNIVERSITY STUDENTS



Mr. Nikhom Pannacharoenrak

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements  
for the Degree of Master of Communication Arts

Department of Journalism

Graduate School

Chulalongkorn University

1993

ISBN 974-583-362-2

หัวข้อวิทยานิพนธ์

การเปิดรับข่าวสารหนังสือพิมพ์กับการเรียนรู้และการเข้ามามี  
ส่วนร่วมทางการเมืองของนิสิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

โดย

นายนิคม บัณเฑาะเจริญรักษ์

ภาควิชา

การหนังสือพิมพ์

อาจารย์ที่ปรึกษา


รองศาสตราจารย์ ดร. เสถียร เขยประทับ

อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม

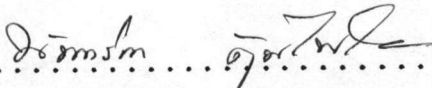
รองศาสตราจารย์ ดร. กณฉา สุขพานิช-จันทปราบ

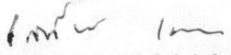



บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อนุมัติให้รับวิทยานิพนธ์ฉบับนี้  
เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาโทบัณฑิต

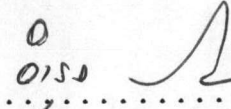
  
.....คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย  
(ศาสตราจารย์ ดร. ถาวร วัชรากัย)

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

  
.....ประธานกรรมการ  
(รองศาสตราจารย์ นันทริกา คும்ไพโรจน์)

  
.....อาจารย์ที่ปรึกษา  
(รองศาสตราจารย์ ดร. เสถียร เขยประทับ)

  
.....อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม  
(รองศาสตราจารย์ ดร. กณฉา สุขพานิช-จันทปราบ)

  
.....กรรมการ  
(ดร. อารุง จันทวานิช)

พิมพ์ต้นฉบับบทความวิจัยวิทยานิพนธ์ภายในกรอบสี่เหลี่ยมนี้เพียงแผ่นเดียว

นิคม บัณฑิตเจียรักษ์ : การเปิดรับข่าวสารหนังสือพิมพ์กับการเรียนรู้และการเข้ามามีส่วนร่วม  
ทางการเมืองของนิสิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย (EXPOSURE TO NEWSPAPER CONTENTS,  
POLITICAL LEARNING AND PARTICIPATION AMONG CHULALONGKORN UNIVERSITY  
STUDENTS) อาจารย์ที่ปรึกษา : รองศาสตราจารย์ ดร. เล็กนิกร เข้มประเสริฐ อาจารย์  
ที่ปรึกษาร่วม : รองศาสตราจารย์ ดร.กมลลา ลุ่มพานิช-ขันทปราบ , 114 หน้า  
ISBN 974-583-362-2

การศึกษานี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาบทบาทและอิทธิพลของหนังสือพิมพ์รายวันในประเทศไทย  
ต่อการเรียนรู้ทางการเมือง การเข้ามามีส่วนร่วมทางการเมือง และทัศนคติทางการเมืองในระบอบ  
ประชาธิปไตยของนิสิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ผลการวิจัยพบว่า

- (1) นิสิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยที่เปิดรับข่าวสารหนังสือพิมพ์สูง เรียนรู้ทางการเมืองมากกว่า  
นิสิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยที่เปิดรับข่าวสารหนังสือพิมพ์ปานกลางและต่ำตามลำดับ
- (2) นิสิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยที่เปิดรับข่าวสารหนังสือพิมพ์สูงพูดคุยเรื่องการเมืองการ  
บริหารมากกว่านิสิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยที่เปิดรับข่าวสารหนังสือพิมพ์ปานกลางและต่ำตามลำดับ
- (3) นิสิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยเพศชายเรียนรู้อาเซียนทางการเมืองมากกว่านิสิตจุฬาลงกรณ์  
มหาวิทยาลัยเพศหญิง
- (4) นิสิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยเพศชายไปฟังการปราศรัยหาเสียงเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทน  
ราษฎรพูดคุยเรื่องการเมืองการบริหารและมีโอกาสเข้าร่วมชุมนุมประท้วงทางการเมือง โดยถูกต้องมากกว่า  
นิสิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยเพศหญิง
- (5) นิสิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยชั้นปีที่ 4 ไปร่วมชุมนุมประท้วงทางการเมือง โดยถูกต้อง  
มากกว่านิสิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยชั้นปีที่ 3 ชั้นปีที่ 1 และชั้นปีที่ 2 ตามลำดับ

กล่าวโดยสรุป การเปิดรับข่าวสารหนังสือพิมพ์ของนิสิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยมีผลต่อ  
การเรียนรู้ทางการเมือง และการพูดคุยเรื่องการเมืองการบริหารที่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ



ภาควิชา...วารสารหนังสือพิมพ์.....  
สาขาวิชา...วารสารหนังสือพิมพ์.....  
ปีการศึกษา 2536 .....

ลายมือชื่อนิสิต.....  
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา.....  
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาร่วม.....



## C350049: MAJOR : JOURNALISM

KEY WORD: NEWSPAPER/POLITICAL LEARNING/PARTICIPATION/CHULALONGKORN

NIKHOM PANNACHAROENRAK : EXPOSURE TO NEWSPAPER CONTENTS, POLITICAL LEARNING AND PARTICIPATION AMONG CHULALONGKORN UNIVERSITY STUDENTS.

THESIS ADVISOR : ASSO. PROF. SATIEN CHEYPRATUB, Ph.D. THESIS CO-ADVISOR : ASSO. PROF. KANALA SUKHABANIJ-KHANTAPRAB, Ph.D. 114 pp. ISBN 974-583-3622

The purpose of this research was to investigate the exposure to newspaper contents, political learning, political participation and democratic attitudes of University students.

The study showed that :

(1) The students with more exposure to newspaper contents had socialized themselves with more political learning than the students with less exposure.

(2) The students with more exposure to newspaper contents had participated more in political activities of various kinds than the students with less exposure.

(3) The male students had socialized themselves with more political learning than the female students.

(4) The male students with higher political socialization had participated more in the political activities, such as peaceful demonstrations, protests, electoral campaigns and speech listenings than the female students.

(5) The fourth-year students with more political socialization through newspaper readings had participated more in all kinds of political activities, protests and demonstrations than their juniors in the university.

In conclusion, the exposure to newspaper contents of Chulalongkorn University students had greatly socialized themselves with more democratic political learnings as well as political activities.

ภาควิชา..... การหนังสือพิมพ์

สาขาวิชา..... การหนังสือพิมพ์

ปีการศึกษา..... 2536

ลายมือชื่อผู้คิด.....

ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา.....

ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาร่วม.....

### กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้ได้สำเร็จลุล่วงไปได้ด้วยความช่วยเหลืออย่างดียิ่ง  
 ของรองศาสตราจารย์เสถียร เขยประทับ คณะนิเทศศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหา-  
 วิทยาลัย อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ และดร.กมล สุขพานิช-จันทร์ปราบ  
 อดีตรองศาสตราจารย์ ภาควิชาการปกครอง คณะรัฐศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหา-  
 วิทยาลัย อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม รองศาสตราจารย์นันทริกา คຸ້ມໄພຣຈັນ หัวหน้า  
 ภาควิชาการหนังสือพิมพ์ คณะนิเทศศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ดร.อรุณ  
 จันทวานิช รองเลขาธิการคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ รองศาสตราจารย์  
 ธงชัย วงศ์ชัยสุวรรณ อาจารย์คณะรัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ รวมไปถึง  
 ถึงผู้ช่วยศาสตราจารย์พิชญ์ สุนทรารักษ์ อาจารย์ประจำคณะรัฐศาสตร์ มหา-  
 วิทยาลัย ธรรมศาสตร์ ที่เป็นกำลังใจในการศึกษาของผู้วิจัยตลอดมา และเนื่อง  
 จากงานวิจัยในครั้งนี้ได้รับเงินสนับสนุนการพิมพ์แบบสอบถามส่วนหนึ่งจากภาคเอก  
 ชน ผู้วิจัยจึงขอขอบคุณ บริษัทนวลระไทย จำกัด และบริษัทเอบีเอ็ม ประเทศไทย  
 จำกัด มา ณ ที่นี้ด้วย

ท้ายนี้ ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณบิดามารดาซึ่งสนับสนุนในด้านกา  
 รเงินและให้กำลังใจแก่ผู้วิจัยเสมอมาจนสำเร็จการศึกษา อีกทั้งกรมแรงงาน  
 กระทรวงมหาดไทยที่ให้โอกาสผู้วิจัยได้ลาศึกษาต่อตามที่ตั้งใจไว้

นิคม บัณเฑาะ เจริญรักษ์

สารบัญ



หน้า

บทคัดย่อภาษาไทย .....	ก
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ .....	ค
กิตติกรรมประกาศ .....	จ
สารบัญตารางประกอบ .....	ข
บทที่	
1. บทนำ .....	1
2. ทฤษฎี แนวความคิด และผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง .....	9
3. ระเบียบวิธีวิจัย .....	27
4. ผลการวิเคราะห์ข้อมูล .....	41
5. สรุปการวิจัยและข้อเสนอแนะ .....	87
เอกสารอ้างอิง .....	92
ภาคผนวก .....	102
ประวัติผู้เขียน .....	114

สารบัญตารางประกอบ

ตารางที่	หน้า
4.1.1 แสดงข้อมูลเกี่ยวกับเพศของนิสิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยกับ คอแลมน์ที่นิสิตเปิดรับเป็นประจำ.....	41
4.1.2 แสดงข้อมูลเกี่ยวกับชั้นปีของนิสิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยกับ คอแลมน์ที่นิสิตเปิดรับเป็นประจำ.....	42
4.1.3 แสดงข้อมูลเกี่ยวกับสาขาวิชาของนิสิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยกับ คอแลมน์ที่นิสิตเปิดรับเป็นประจำ.....	43
4.2.1 แสดงความแตกต่างระหว่างระดับการเปิดรับข่าวสารหนังสือพิมพ์ กับการเรียนรู้ทางการเมืองของนิสิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย...	44
4.2.2 แสดงความแตกต่างระหว่างระดับการเปิดรับข่าวสารหนังสือพิมพ์ กับการไปใช้สิทธิออกเสียงเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรของ นิสิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.....	45
4.2.3 แสดงความแตกต่างระหว่างระดับการเปิดรับข่าวสารหนังสือพิมพ์ กับการไปใช้สิทธิออกเสียงเลือกตั้งผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร ของนิสิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.....	46
4.2.4 แสดงความแตกต่างระหว่างระดับการเปิดรับข่าวสารหนังสือพิมพ์ กับการชักจูงให้ประชาชนมาออกเสียงเลือกตั้งของนิสิตจุฬาลงกรณ์ มหาวิทยาลัย.....	47
4.2.5 แสดงความแตกต่างระหว่างระดับการเปิดรับข่าวสารหนังสือพิมพ์ กับการไปฟังการปราศรัยหาเสียงเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ของนิสิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.....	48
4.2.6 แสดงความแตกต่างระหว่างระดับการเปิดรับข่าวสารหนังสือพิมพ์ กับการพูดคุยเรื่องการเมืองการบริหารของนิสิตจุฬาลงกรณ์ มหาวิทยาลัย.....	49



ตารางที่	ช หน้า
4.2.7 แสดงความแตกต่างระหว่างระดับการเปิดรับข่าวสารหนังสือพิมพ์กับการเข้าร่วมฟังสัมมนาทางการเมืองโดยถูกต้องของนิสิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย . . . . .	50
4.2.8 แสดงความแตกต่างระหว่างระดับการเปิดรับข่าวสารหนังสือพิมพ์กับการเข้าร่วมชุมนุมประท้วงทางการเมืองโดยถูกต้องของนิสิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย . . . . .	51
4.2.9 แสดงค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างระดับการเปิดรับข่าวสารหนังสือพิมพ์กับการเรียนรู้ทางการเมืองของนิสิต จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย . . . . .	52
4.2.10 แสดงค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างระดับการเปิดรับข่าวสารหนังสือพิมพ์กับการเข้ามีส่วนร่วมทางการเมืองของนิสิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย . . . . .	53
4.2.11 แสดงความแตกต่างระหว่างเพศกับการเรียนรู้ทางการเมืองของนิสิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย . . . . .	54
4.2.12 แสดงความแตกต่างระหว่างชั้นปีกับการเรียนรู้ทางการเมืองของนิสิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย . . . . .	55
4.2.13 แสดงความแตกต่างระหว่างสาขาวิชากับการเรียนรู้ทางการเมืองของนิสิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย . . . . .	56
4.2.14 แสดงความแตกต่างระหว่างฐานะทางครอบครัวกับการเรียนรู้ทางการเมืองของนิสิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย . . . . .	57
4.2.15 แสดงความแตกต่างระหว่างเพศกับการไปใช้สิทธิออกเสียงเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรของนิสิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย . . . . .	58
4.2.16 แสดงความแตกต่างระหว่างชั้นปีกับการไปใช้สิทธิออกเสียงเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรของนิสิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย . . . . .	59
4.2.17 แสดงความแตกต่างระหว่างสาขาวิชากับการไปใช้สิทธิออกเสียงเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรของนิสิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย . . . . .	60

ตารางที่	หน้า
4.2.18 แสดงความแตกต่างระหว่างฐานะทางครอบครัวกับการไปใช้สิทธิ ออกเสียงเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรของ นิสิตจุฬาลงกรณ์ มหาวิทยาลัย . . . . .	61
4.2.19 แสดงความแตกต่างระหว่างเพศกับการไปใช้สิทธิออกเสียงเลือก ตั้งผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานครของ นิสิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย	62
4.2.20 แสดงความแตกต่างระหว่างชั้นปีกับการไปใช้สิทธิออกเสียงเลือก ตั้งผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานครของ นิสิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย	63
4.2.21 แสดงความแตกต่างระหว่างสาขาวิชากับการไปใช้สิทธิออกเสียง เลือกตั้งผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานครของ นิสิตจุฬาลงกรณ์ มหาวิทยาลัย . . . . .	64
4.2.22 แสดงความแตกต่างระหว่างฐานะทางครอบครัวกับการไปใช้สิทธิ ออกเสียงเลือกตั้งผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานครของ นิสิต จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย . . . . .	65
4.2.23 แสดงความแตกต่างระหว่างเพศกับการชักจูงให้ประชาชนมาออก เสียงเลือกตั้งของ นิสิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย . . . . .	66
4.2.24 แสดงความแตกต่างระหว่างชั้นปีกับการชักจูงให้ประชาชนมาออก เสียงเลือกตั้งของ นิสิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย . . . . .	67
4.2.25 แสดงความแตกต่างระหว่างสาขาวิชากับการชักจูงให้ประชาชน มาออกเสียงเลือกตั้งของ นิสิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย . . . . .	68
4.2.26 แสดงความแตกต่างระหว่างฐานะทางครอบครัวกับการชักจูงให้ ประชาชนมาออกเสียงเลือกตั้งของ นิสิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย .	69
4.2.27 แสดงความแตกต่างระหว่างเพศกับการไปฟังการปราศรัยหาเสียง เลือกตั้งของ นิสิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย . . . . .	70
4.2.28 แสดงความแตกต่างระหว่างชั้นปีกับการไปฟังการปราศรัยหาเสียง เลือกตั้งของ นิสิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย . . . . .	71

ตารางที่	หน้า
4.2.29 แสดงความแตกต่างระหว่างสาขาวิชากับการไปฟังการบรรยาย หาเสียงเลือกตั้งของนิสิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย . . . . .	72
4.2.30 แสดงความแตกต่างระหว่างฐานะทางครอบครัวกับการไปฟังการ บรรยายหาเสียงเลือกตั้งของนิสิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย . . . . .	73
4.2.31 แสดงความแตกต่างระหว่างเพศกับการพูดคุยเรื่องการเมือง การบริหารของนิสิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย . . . . .	74
4.2.32 แสดงความแตกต่างระหว่างชั้นปีกับการพูดคุยเรื่องการเมือง การบริหารของนิสิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย . . . . .	75
4.2.33 แสดงความแตกต่างระหว่างสาขาวิชากับการพูดคุยเรื่องการเมือง การบริหารของนิสิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย . . . . .	76
4.2.34 แสดงความแตกต่างระหว่างฐานะทางครอบครัวกับการพูดคุยเรื่อง การเมืองการบริหารของนิสิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย . . . . .	77
4.2.35 แสดงความแตกต่างระหว่างเพศกับการเข้าร่วมฟังสัมมนาทาง การเมืองของนิสิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย . . . . .	78
4.2.36 แสดงความแตกต่างระหว่างชั้นปีกับการเข้าร่วมฟังสัมมนาทาง การเมืองของนิสิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย . . . . .	79
4.2.37 แสดงความแตกต่างระหว่างสาขาวิชากับการเข้าร่วมฟังสัมมนา ทางการเมืองของนิสิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย . . . . .	80
4.2.38 แสดงความแตกต่างระหว่างฐานะทางครอบครัวกับการเข้าร่วม ฟังสัมมนาทางการเมืองของนิสิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย . . . . .	81
4.2.39 แสดงความแตกต่างระหว่างเพศกับการเข้าร่วมชุมนุมประท้วง ทางการเมืองโดยถูกต้องของนิสิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย . . . . .	82
4.2.40 แสดงความแตกต่างระหว่างชั้นปีกับการเข้าร่วมชุมนุมประท้วง ทางการเมืองโดยถูกต้องของนิสิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย . . . . .	83

ตารางที่	หน้า
4.2.41 แสดงความแตกต่างระหว่างสาขาวิชากับการเข้าร่วมชุมนุม ประท้วงทางการเมืองโดยถูกต้องของนิสิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย	84
4.2.42 แสดงความแตกต่างระหว่างฐานะทางครอบครัวกับการเข้าร่วม ชุมนุมประท้วงทางการเมืองโดยถูกต้องของนิสิตจุฬาลงกรณ์ มหาวิทยาลัย . . . . .	85
4.2.43 แสดงความแตกต่างระหว่างระดับการเปิดรับข่าวสารหนังสือพิมพ์ กับทัศนคติทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตยของนิสิต จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย . . . . .	86